

**УНИВЕРЗИТЕТ “СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ - СКОПЈЕ
ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ**

Република Северна Македонија
Универзитет “Св. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ - Скопје
ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ
Бр. 02-1101/1
02.10.2023.
СКОПЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА
НА ДЕКАНОТ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО
ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ, ПРОФ. Д-Р
ЛЕНЧЕ АЛЕКСОВСКА ВЕЛИЧКОВСКА, ЗА
ПЕРИОДОТ ОД СЕПТЕМВРИ 2022 ДО СЕПТЕМВРИ
2023 ГОДИНА**

СКОПЈЕ, 2023 ГОД.

Врз основа на Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Статутот на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, го поднесувам извештајот за работата на функцијата декан на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје за периодот од септември 2022 до септември 2023 година.

Врз основа на програмата за работа за наредниот период, која од моја страна беше понудена при мојот втор избор за декан на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје од Скопје, беа реализирани голем дел од предвидените активности и тоа:

УПИСНА ПОЛИТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ

Поради својата атрактивност и се поголемата свест кај сите нас за значењето на физичката активност како биолошка, а подоцна и социјална потреба која директно е поврзана и влијае врз здравјето на луѓето, како и поради поддршката на државата за развој на спортот во Р. С. Македонија, во последните неколку години интересот за упис на нашиот Факултет постојано расте. Овој тренд треба да продолжи и во иднина, но тоа истовремено претставува голема обврска за менаџментот и наставниот кадар, кој треба соодветно да одговори на овој предизвик.

За да се задржи и подобри ваквиот тренд, Факултетот перманентно преку целата година работи на привлекување нови студенти.

- За таа цел Факултетот во континуитет ги ажурира следните ВЕБ СТРАНИЦИ:
  - <http://www.ffosz.ukim.edu.mk>
  - <http://www.pesh.mk>
  - <http://www.kondicija.pesh.mk>
  - <http://conference.pesh.mk>
  - <https://www.facebook.com/ffk>
  - <http://www.kontinuirano.pesh.mk>
  - <http://www.erasmus.pesh.mk>
- Покрај Отворените денови на Универзитетот, Факултетот продолжи активно да ја реализира започнатата акција за отворените средби со идните студенти и нивните родители, претставувајќи ги сите содржини на факултетот, поврзани со условите за студирање, наставните планови, можноста за продолжување на образоването, вработувањето и др. По пандемијата сите активности се реализираа со физичко присуство на отворено во природа и во спортските сали.
- На WEB-страниците на Факултетот, постојано се ажурираат информациите кои се поврзани со уписната политика на факултетот: начинот на електронско аплицирање, квотите за секоја насока одделно, уписните рокови, како и потребната документација за упис.
- Продолжи активноста за презентација на Факултетот во средните училишта во Скопје и другите градовите од нашата држава. Покрај усната и видео-презентацијата, на заинтересираните ученици им се

делеше пропаганден материјал, флаери и водичи (информатори) за студирање .

- Преку Федерацијата за училишен спорт, Факултетот беше присутен на сите спортски настани поврзани со училишниот спорт. За факултетот овие активности беа многу важни особено директната комуникација со учениците кои се наши идни потенцијални студенти од една страна, а од друга страна важноста и бенефитот од физичката активност и здравје секогаш треба да се поттикнува.
- Преку Универзитетскиот спортски сојуз и Катедрата на нематични факултети за физичко образование, спорт и спортски менаџмент наставата сериозно, квалитетно и посветено ја реализираате во природа и спортските сали со физичко присуство. Во мисија сме и поинатаму да создаваме здрави спортски навики за подобро здравје и физичко и ментално. Европската комисија постојано укажува и препорачува за поголема системска и планска физичка активност. Што е предуслов за здрава академска младина. Затоа од целата професорска фела баравме да се подигне свеста за универзитетско спортување. Студентите се изјаснија дека сакаат да вежбаат за нивното здравје и социјализација. Факултетите и Деканите кои го подржаа предметот спорт и здравје да стане задолжителен со 2 кредити се покажаа како вистинска визија и чувство токму за просперитет на нивната Институција и студентите од УКИМ. Новата акредитирана програма на веќе Факултети почна со реализација со физичко присуство, почитувајќи ја нивната изборност преку новиот силабус. Истиот содржи два вида на активности, првата кошарка, ракомет, фудбал, одбојка, аеробик, пилатес , пинг понг, тенис, велосипедизам, возење ролери , додека втората дава можност за учење на техника и методика во скијањето и логорување.
- Преку афирмирани спортски експерти, професори и спортисти кои дипломирале на нашиот факултет, во текот на изминатата година Факултетот беше презентиран во многу електронски и печатени медиуми.
- Факултетот се вклучи и во изработка на новите наставни планови за прво и четврто одделение по предметот физичко образование , а во тек се и изработка на наставните програми по физичко образование за шестто-деветто одделение. Експертите од нашиот Факултет успешно внесоа нови современи содржини за учениците прилагодени на нивната возраст, а следејќи ги новите образовни концепти. Во програмите е внесено тестирање на учениците со цел да се нотираат нивните почетни перформанси, следи имплементација на новата програма во текот на годината и на крајот на учебната година повторно ќе се тестираат. Така ќе го видиме и ефектот од новата, а веќе петтата година Тандем настава по физичко и здравствено образование. Со новата реформа доколку правилно се следи програмата, може за 5 години од резултатите од проценка на моторичкиот развој да се изработат нови нормативи и стандарди на Македонските деца со свој патентиран производ или батерија на тестови назначен како Макфит.Успеавме

кавалитативно да се наметне здрав животен стил кај најмладите со надеж дека возрасните ќе учат од нивните спортски навики.

Во учебната 2022/2023 година на сите три нивоа на студирање запишавме: 171 студенти на прв циклус студии, втор циклус студии - магистерските студии по кинезиологија - 10 студенти, магистерските студии по спортски менаџмент - 4 студенти, втор циклус студии - магистерските студии по спортски туризам 4 студенти и трет циклус студии – 29 кандидати на докторските студии по кинезиологија

НАСТАВА

Наставата како една од основните задачи на сите наставно-научни и соработнички кадри, успешно се реализира, со висок и професионален интензитет. Во моментов, Факултетот работи во супстандардни услови, кои ни од далеку не ги задоволуваат основните критериуми неопходни за успешно реализација на наставата. Се надеваме дека сите овие проблеми ќе бидат надминати со новата административна зграда, чија изградба е во тек.

Со безрезервниот ангажман на целиот наставен кадар, наставата и наставните содржини успешно се реализираат во целост. Оваа година, наставата се одвиваше комбинирано(online и со физичко присуство), преку електронска комуникација многу креативно со видео презентации речиси на сите содржини дури и методските постапки за учење на соодветните моторички вештини, додека практичните предмети во целост се изведуваа со физичко , почитувајќи ги протоколите од комисијата за заразни болести. Многу креативно и успешно ја реализираа наставата. Практичната настава се реализираше со физичко присуство. На Медицинскиот факултет на Институтот по анатомија се реализира теоретската настава по предметот функционална анатомија.

Претходната година голем број од наставниот кадар и особено техничко-административните лица се пензионираа , но со голема радост може да искажеме задоволство бидејќи добивме соодветни вработувања и тоа три асистентски места, два стручни соработника , како и : раководител за финансиско материјално и сметководствено работење, самостоен референт за благајна и советник за ИКТ. Оваа година имаме потреба од хигиеничарки и раководител на студентски прашања, се надеваме на позитивен исход од МОН и Министерството за финансии.

Покрај погоре исказаното, Факултетот ги реализираше следните активности:

- Практичната настава по предметите скијање 1 и 2 успешно се реализираше во Маврово, благодарение на Раководителот и наставниците инструктори успеавме после поминатата пандемија, да го реализираме овој практичен предмет почитувајќи ги препораките и со многу креативност, храброст и дисциплина сите студенти се вратија здрави и секако со поголемо знаење и учење на нови вештини по предметот Скијање.

- Практичната настава по предметот логорување со планинарска турско така успешно се реализираше со физичко присуство во Струга. Студентите веќе третта година беа сместени во шатори, истото се покажа како одлична можност за реализација на овој предмет. Раководителот, наставниците инструктори и секако студентите се вратија со позитивна импресија за реализираните наставни содржини, игри , активности и спортови.
- Продолжи со квалитетното и навремено ажурирање на редизајнираната WEB страна на Факултетот, со што во голема мерка се зголеми и информирањето на студентите и наставниците за сите прашања поврзани со наставниот процес (распоред на часови, испити, колоквиуми, информации за теренска настава, резултати од колоквиуми, испити, пријавување и заверка на семестри др).
- Во насока на подобрување на техничката опременост за изведување наставата, континуирано се врши набавка на потребната опрема , како и останата компјутерска техника.
- Подобрена е материјалната основа за изведување на практичната и теоретската настава на секој предмет.
- Унифицирани се обврските кои произлегуваат од примената на ЕКТС, како во однос на правата така и во однос на обврските за секој предмет поодделно и детална анализа на досегашното работење по моделот на ЕКТС.
- Педагошката пракса на студентите од насоката спорт се реализира во повеќе спортски клубови со физичко присуство.

- Изборните предметни се атрактивни за студентите на Универзитетот (на листата изборни предмети на УКИМ) и во изминатиот период се реализирани во целост.

НАСТАВА КОЈА ЈА РЕАЛИЗИРА КАТЕДРАТА ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И СПОРТСКИ МЕНАЏМЕНТ

Наставниот процес по предметот Спорт и здравје во првиот и вториот семестар во учебната 2022/2023 година заради ситуацијата со пандемијата од се одвиваше комбинирано со физичко присуство и online, односно преку две платформи, Zoom и Microsoft teams, практичната настава со физичко присуство во спортските сали и со активности во природа.

Во зимскиот семестар наставата по предметот спорт и здравје ја посетуваа 2132 студенти во првиот семестар на нематични факултети во склоп на Универзитет "Св.Кирил и Методиј"-Скопје, додека во летниот семестар наставата по предметот спорт и здравје се изведуваше со 724 студенти кои уредно ја посетуваа наставата по предметот спорт и здравје на нематични факултети во склоп на Универзитет "Св.Кирил и Методиј"-Скопје.

Согласно курикулумите на матичните факултети и предвиденоста на часовите по предметот Спорт и здравје во целост беа реализирани сите наставни содржини и број на часови на опфатените факултети.

Врз основа на бројот на одржани часови и групи за летниот семестар се изготвени и финалните Извештаи за секој факултет одделно на кои се изведуваше настава по предметот Спорт и здравје во овој семестар и истите се доставени до факултетите кои се верификувани и прифатени од страна на продеканите за настава и уредно се предадени и архивирани на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје.

Вкупната бројка на студенти кои ја посетуваа наставата по предметот Спорт и здравје во учебната 2022/2023 година на Универзитетот "Св Кирил и Методиј", изнесува 2 132 студенти во двата семестри.

Факултетот во соработка со Катедра за физичко образование, спорт и спортски менаџмент на нематичните факултети започна да ги реализира студентските спортски игри на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" – Скопје, во Март-Мај 2022, во индивидуални спортиви со голема заложба на професорскиот кадар. Колективните спортски игри во новата академска година ги врати сите студенти со физичко присуство на своите Факултети.

Универзитетскиот спорт е најголем амбасадор на еден реномиран Универзитет. Со спортивот и физичката активност промовираме припадност, заедништво, толеранција и социјализација. Затоа се надеваме во иднина свеста кај академската јавност ќе оди во нагорна линија и предметот спорт и здравје ќе се унифицира на сите факултети како задолжителен предмет со ист број на кредити. И се надеваме дека Универзитетската спортската сала оваа година ќе се отвори и ќе биде во функција.

СТУДЕНТИ

Дејноста и постоењето на факултетот се првенствено насочени кон едукација на студентите, а ресурсите со кои располага Факултетот овозможуваат успешна едукација на студентите на трите циклуси на студирање. Сите активности се насочени кон реализација на потребите и барањата на студентите кои се поврзани со нивната едукација. За таа цел:

- Факултетската управа активно соработува со студентската организација на Факултетот, во однос на реализацијето на наставата и повратните информации од студентите за квалитетот и недостатоците во наставниот процес.
- Деканот, продеканите и деканатската управа имаат приемни денови за студентите, на кои се дискутира за сите проблеми поврзани со наставниот процес, како и за можностите за негово унапредување.
- Студентите активно учествуваат во управувањето со факултетот, а посебно за прашања од нивен интерес;
- Факултетското собрание на студентите активно учествува од аспект на обезбедување на соодветни материјални и просторни услови за работа и во однос на потпомагање на сите нивни активности (спортивски активности, научно-истражувачки и апликативни проекти, промотивни кампањи и др.);

- Воведена е електронска евидентија на студентите и целосно е имплементиран *Iknow*-системот. Воведена е и реализирана електронска настава преку електронските платформи, иако во овој семистар и делумно минатиот во целост наставата е со физичко присуство.
- Голем број студенти се вклучени во научно-истражувачки и апликативни проекти, како можност за развој на нивните компетенции за иновации.
- Нашите студенти активно учествуваа во реализацијата на сèвкупниот Универзитетски спорт (организација и реализација на студентските спортски натпреварувања),
- Стимулирана е размената на студенти преку постојните европски фондови, програми и проекти (*Erasmus*), како и учество во други форми на билатерална размена со одредени институции во земјава и странство.
- Студентите се навремено информирани за сите семинари и работилници кои ги реализира Факултетот, со што се создадени услови за нивно активно учество.

СТУДИСКИ ПРОГРАМИ

Додипломски студиски програми

Моментално на нашиот Факултет додипломската настава се изведува за две студиски насоки (физичко и здравствено образование и академски студии за спортски тренери). Оваа година Факултетот успешно ги реакредитираше програмите од прв циклус (физичко и здравствено образование и спорт), втор циклус студии (кинезиологија и спортски менаџмент) и трет циклус на студии – Кинезиологија. Реакредитацијата на студиските програми е прва и основна задача на Факултетот за да успешно егзистира и секако запишува нови студенти. Акредитациите ќе важат во наредните 5 години.

Факултетот е во фаза на изготвување на нови студиски програми:

- Адаптирано физичко образование, физичко обрзование и спорт за безбедност и одбрана, спортски менаџмент, спортско новинарство, спортска психологија, спортска рекреација, кинезитерапија, спорт и туризам, здравје и фитнес

За остварување на оваа цел мобилизиран е целиот потенцијал на Факултетот. Со ова во целост ќе се вклучиме во тенденциите на високото образование во развиените Европски земји. Се разбира, истите се изготвуваат во согласност со принципите дефинирани со Болоњската декларација, што овозможува нивно препознавање во глобалниот Европски образовен систем.

Постдипломски и докторски студии

Постдипломските и докторските студии на нашиот Факултет се реализираат по моделите 4+1+3 и 3+2+3.

На вториот циклус студии функционираат 5 акредитирани програми:

- наставен план по кинезиологија во траење од една година (два семестри); акредитирана
- наставен план по кинезиологија во траење од две години (четири семестри), акредитирана
- наставен план по спортски менаџмент во траење од една година (два семестри) акредитирана
- наставен план по спортски менаџмент во траење од две години (четири семестри).
- Наставен план за спортски туризам во траење од една година(два семестри); поднесена акредитација.
- Наставен план за спортски туризам во траење од две година(четири семестри).

Исто така, во постапка е изготвување на нови студиски програми како и студиски програми за специјалистички студии, како важен сегмент за поврзување со практиката .Како важен сегмент е аплицирањето на одредени научни проекти кои се во функција на постдипломските и докторските студии т.е. преку кои кандидатите активно се вклучени во студиите. Обезбедивме нова научноистражуачка опрема која треба да го подигне нивото на овие студии.Нашиот кадровски потенцијал во целост одговора на барањата кои произлегуваат од овој вид студии, но за подигањето на нивото голем придонес имаат и визитинг професорите, експерти од дадени области, кои се активно вклучени на првиот и вториот циклус студии.

На третиот циклус студии функционира една акредитирана програма:

- Наставен план по Кинезиологија – три годишни докторски студии – реакредитиран оваа година.

За третиот циклус студии (докторски студии) постои голем интерес, особено од странските државјани. Факултетот е успешен и по бројот на ментори во изминатите години. Во иднина Факултетот треба да направи стратегија и менаџирање на подигнување на стандардот за објавување на трудови релевантни за менторство. Иако сме на врвот на Универзитетот по бројот на ментори од една институција.

Факултетот направи линк со докторските студии во регионот, Европа и Светот за размена на наставниот кадар и создавање на заедничка нова програма на трет циклус со некој реномиран универзитет.

Пренос на ЕКТС кредити од студиска програма, продолжување и завршување на докторските студии преку реализација на мобилности на студентите на други високообразовни институции, каде има сродна студиска програма и ќе се реализира преку аплицирање на програмите за студентска мобилност (Ерасмус), во согласност правилата за мобилност на студентите на УКИМ. Мобилноста се обезбедува и преку научноистражувачки проекти (ФП7, Хоризон 2020 итн.). Притоа, особено значајна е можноста за мобилност на студентите во текот на нивното студирање заради користење на различни извори при спроведување на самостојното научно истражување, преку истражување на литература на други универзитетски библиотеки, работа во развиени лаборатории и научни центри при други универзитети/факултети или користење ресурси на други факултети со компатибилни студиски програми.

Факултетот за физичко образование, спорт и здравје како организатор на студиската програма, презема повеќе активности и механизми преку кои се одржува квалитетот на наставата, како на пр.

- континуирана евалуација, надворешна евалуација и самоевалуација, како и анонимна студентска анкета.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И ИЗДАВАЧКА ДЕЈНОСТ

Покрај основната дејност, посебна дејност на Факултетот е научноистражувачката дејност, во која се реализираат фундаментални, развојни и применети истражувања.

Последните пет години ги одбележавме со образовната револуција или тандем настава од 2019 година. Историја за нашиот факултет, историја за физичкото образование и историја за здравјето на најмладите.

Факултетот во соработка со Бирото за развој на образоването на РМ, Агенцијата за млади и спорт , Македонскиот олимписки комитет и Универзитетот "Св. Кирил и Методиј", беа добиени проекти во кои се вклучени поголемиот дел од научноистражувачкиот потенцијал на Факултетот. Проекти, Состојбата на нутритивниот, постуларниот и моторичките способности кај учениците од раната училишна возраст кај учениците од Општина Богданци; Обука на одделенските наставници вклучени во тандем наставата по физичко воспитување; Континуирана едукација на професорите по физичко и здравствено образование, спорт и спортски активности; Етика и спорт; Лиценцирање во спортот; Омасовување на спортот на младите; Омасовување на жени во спортот; Борба против допингот во спортот – Европска конвенција за борба против допингот во спортот; Спречување на насилиство на спортските терени – Европска конвенција за спречување на насилиството на спортските терени, особено на фудбалските натревари; Перманентна едукација во спортот – стручни лица; Двојна кариера на спортстите ; Проект од Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" – Влијанието на медитеранската диета и некои други фактори врз здравјето на студентите на УКИМ.

Во соработка со повеќе општини од Скопје, спортски федерации и невладините организации, реализирани се повеќе проекти: Наставник по физичко образование за учениците од одделенска настава; Во соработка со амбасадите на Холандија, САД и Франција и невладини здруженија реализирани се проектите; Обединети преку спорт; Жената во спортот; Зајакнување на жените

преку спортот; Во соработка со СЗО и МТ, факултетот реализира проект-физичка активност на работното место.

Ваквиот тренд треба да продолжи, а за таа цел треба да се превземат одредени стимулативни мерки кои би оделе во следниве насоки:

- Набавената научно-истражувачка опрема се искористи за мерење и тестирање на спортисти, ученици, рекреативци и други субјекти во склоп на Научно истражувачки институт за спорт. Нашата Институција имаше средба со АМСМ реализирана проекти : „Мерење и тестирање на младите во спортот“ како лонгитудинално истражување основа на кое ќе можат федерациите и клубовите да ги програмираат квалитетно своите програми, каки и проектите Етика во спортот и Идентификување, следење и дијагностика на млади талентирани поединци.

Со АМСМ и МОК имаме одлична соработка потпишавме меморандум за соработка и акциски план со што се обврзуваат олимпијците да ги користат нашите експертски услуги во однос на проценка на антрополошкиот статус.АМСМ предложи законски измени во законот за спорт во кои Факултетот е носител за развој на научната, истражувачката и стручната мисла во спортот и физичкото образование.

Нашиот факултет, АМСМ и МОК заедно се залагаат за промоција на Родова еднаквост во спортот и спортските, образовни и стручни тела и институции.

- Ги поттикнуваме сите наши кадри кои работат во спортот да ја понудат програмата и услугите на институтот. Заедно и институционално сме посилни.
- Ги стимулираме наставниците и соработниците кои ќе добијат меѓународен или национален проект, преку обезбедување на помош, како во финансискиот дел така и во однос на кадровските, просторните, техничко-технолошки, административните и сите други потребни услови
- Обезбедуваме правовремени информации во одност на можностите за апликација на одредени проекти. Континуирана едукација на сите кадри, а посебно на младите научни кадри во однос на пишување апликации за пријава во национални, а пред се во меѓународни научни проекти.
- Ја стимулираме мобилноста на научниот кадар во однос на нивен престој во одредени европски и светски центри и институции. Но во месец мај веќе се отвори можноста за мобилност со физичко присуство.
- Директно ги вклучуваме студентите од последипломски и докторски студии во научни и апликативни проекти.

- Продолжи издавањето на меѓународното научно списание на Факултетот Research in physical education, sport, and health со што станавме релевантни за вреднување на трудовите за избор во наставно-научно звање и добивање на менторство.
- Продолжи издавањето на стручното списание Кондиција . Истото наиде на голем интерес кај пошироката популација, особено родителите и кај стручните кадри од голем број спортски дисциплини.

Факултетот со свои претставници активно учествуваше на повеќе стручни и научни домашни и меѓународни конференции.

Во изминатата година Факултетот потпиша повеќе меморандуми за соработка со повеќе институции, факултети, здруженија и невладини организации.

ИСТОРИСКА ОДЛУКА СО ОПШТЕСТВЕНА ВРЕДНОСТ ПОВРЗАНА СО ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА ПРОДОЛЖУВА ВО КОНТИНУИТЕТ ПЕТАТТА ГОДИНА

Во изминатите триесет години, континуирано постоеше идејата за воведување на наставата по физичко воспитување во одделенската настава, меѓутоа не постоеше сила која можеше таа идеја да ја реализира. Беа направени голем број истражувања поврзани со здравствениот статус на децата. Добиените резултати беа поразителни, откриени беа повеќе деформитети и прекумерна телесна тежина кај голем број деца. Сите откриени состојби ја наметнуваа потребата од водење поголема грижа за детскиот развој во најчувствителниот период од нивниот живот.

Историскиот момент се случи 2019 година, благодарејќи на иницијативата и упорноста на нашата институција и реализација на Меѓународниот проект "Подобрување на квалитетот на физичкото образование на ниво на основно образование и презентирање на неговата важност и знашење за здравјето и добросостојбата на генерациите кои доаѓаат ", како и разбирањето и поддршката од Министерството за образование, СЗО, Министерството за здравство, Бирото за развој на образованието, Медицинскиот факултет и сите Педагошки факултети од државата. Беше направена измена и дополнување во Законот за основно образование, со што тандем наставата по физичко воспитување стана задолжителана во одделенската настава, со што се направи историска одлука со општествена вредност директно поврзана со здравјето на децата. Во 2019 година таа се реализира само во прво одделение, но континуирано во секоја наредна година ќе се реализира и во погорните одделенија. Тандем наставата подразбира, заедничка реализација на часот по физичко воспитување од страна на одделенскиот наставник и професорот по физичко воспитување. Во 2019 година тандемот започна кај првачињата, 2020 кај децата од второ одделение, 2021 и 2022 година кај децата од третто и четвртто одделение, оваа 2023 година кај децата од ПЕТОТТО одделение. Сето ова говори за висока свест за физичка активност.

ЦЕНТАР ЗА АНАЛИЗА И ОБРАБОТКА НА РЕЗУЛТАТИ

Како внатрешна единица на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, функционира Центарот за анализа и обработка на резултати, кој овозможува стручна помош околу дефинирањето на предметот, целите, проблемот и хипотезите на истражувањето, правењето на матрици за внесување на податоците, внесување на податоците, нивно филтрирање и подготовкa за статистичка обработка, интерпретација на добиените резултати, нивни табеларен или графички приказ и печатење на резултатите. Во Центарот се меморираат сите внесени податоци и на тој начин е овозможено формирање на база на податоци која ќе може да се користи за научно-истражувачката работа, но и нивно објавување во научни и стручни публикации. Сите кандидати од вториот и третиот циклус на студии постапуваат во согласност со одредбата на Факултетот која поврзана со обработка на податоци

ИНСТИТУТОТ ЗА НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА РАБОТА ВО СПОРТОТ ПРИ ФАКУЛТЕТОТ ВО НОВО РУВО

Институтот за научноистражувачка работа во спортот, како внатрешна организациона единица на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, својата работа и делување ги темели на Законот за високото образование и Статутот на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Оваа година го отворивме Институтот во ново руво, современ како што доликува на оваа Држава и Факултет. Со ревитализација на простор кои повеќе години беше руиниран и во распад, ставена е и во функција малата спортска сала за реализација на наставата од индивидуалните спортови. Голема благодарност до МОН, УКИМ, АМСМ и секако голем број на пријатели кои го поддржуват и го помагаат спортом и секако Факултетот. Набавивме современа научна истражувачка опрема за реализација на истражувања поврзани со физичкото и менталното здравје кај граѓанскиот сектор, врвниот, развојниот и рекреативниот спорт. Факултетот со сèкупниот човечки потенцијал, стручен и научен и современата опрема и лаборатории е единствена институција која може да одговори на холистичкото современото и комплексно научно барање на здравјето и спортом.

Материјално-финансиско работење на Институтот се води согласно закон од Стручната служба на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје, како за останатите внатрешни организациони единици, катедрите и Центарот за електронска обработка.

Институтот за научно-истражувачка работа на Факултетот, реализира фундаментални истражувања во спортот.

Во изминатиот период преку институтот за научно-истражувачка работа се реализирани повеќе тестирања на спортисти од различни спортови.

Изготвивме и реализирајме развојни и апликативни проекти, едукација на човечките ресурси во спортот, примена на научни истражувања од базичните науки во спортот, истражувања поврзани со планирање, водење и трансформирање на клубовите и федерациите, како и истражувања за потребите на централната и локалната власт, во насока на креирање политики за развој на спортом и образоването.

Во институтот е основан „Центар за континуирана едукација, кој игра важна улога во едуирањето на наставниците по физичко воспитување. Преку конкретни тематски содржини, ги запознава со најновите технологии во организирањето и планирањето на наставата по предметот физичко воспитување. Континуираната едукација е дел „Long life learning“.

За потребите на Институтот, опремена е истражувачка лабораторија во која, покрај постоечката, сместена е и новата софистицирана научно-истражувачка опрема. Институтот успешно ги надминува сите предизвици кои се наметнуваат со својата сложеност.

Развојот на научната мисла во спортот е детерминиран од научно-структурните кадровски потенцијали и солидна материјална основа.

Не треба да се залажуваме дека со основањето на Институтот работата е завршена и од денес научните сознанија и мисла ќе бидат секојдневие во спортот. Напротив започнуваме сложен и макотрпен процес во кој приоритет е кадровското, организационо и материјално консолидирање.

Затоа, појдовме од најтешкиот дел да ги диференцираме научните работници во спортот, едуцирани и подгответи да го понесат товарот на творечки теми и да придонесат за примена на науката во тренажниот систем, спортската технологија, здравјето на спортсите и унапредување на наставата по физичко и здравствено образование во Република Македонија.

ПРОСТОРНО - МАТЕРЈАЛНИ УСЛОВИ

Во однос на просторно материјалните услови може слободно да кажеме дека истите се на незадоволително ниво. Ваквата состојба во голема мерка ја отежнува работата на Факултетот и не дава можности за непречен развој.

Новите сали, ја подобрија состојбата со делот на практичните предмети, но останатиот дел на предавални, амфитеатри, лабаратории и др. се навистина на незадоволителни ниво. Просторот за изведување на наставата за сите студиски групи и сите нивоа на образование не ги задоволува потребните нормативни стандарди.

Во таа насока се направени следните активности:

- Направен е оптимален распоред на спортските сали во кои се изведува практична настава.
- Спроведовме комплетен менаџмент на спортската сала Македонски хери, како би станала профитабилна и рентабилна.
- Целосно е средена архивата на Факултетот, што претставува законска обврска на секоја високообразовна институција.
- За потребите на Институтот за научна истражувачка работа опремена е просторија за прием на странки и лабораторија за тестирање и мерење со најсофистицирана опрема следејќи ги светските и европските трендови
- Набавена е соодветна спортска опрема за потребите на секој предмет.
- Набавена е компјутерска технологија и др. технички средства.
- Скриптарата на Факултетот отворена 2019 се покажа како неопходна за нашите студенти, и овозможи студентите да набавуваат: пријави,

- пријавни листови, индекси, потребната литература за секој предмет, да фотокопираат и др.
- На влезот на Факултетот, култивиран е просторот, со бекатон плочки и тревник.
  - Комплетна промена на расветни тела, поставени нови лед панели-економични и функционални.
  - Комплетна промена на салата за состаноци.
  - Комплетна кровна промена со изолација.
  - Комплетна промена на прозори, врати и ролетни.
  - Во спортската сала се поставија висечки кошеви со кои ја олесни практичната настава по различни спортски дисциплини, со средства од Универзитетот
  - Набавени се спортски реквизити-татами за боречки спортови како неопходен дел за изведување на овие атрактивни индивидуални спортови, со средства од Универзитетот.
  - Просториите кои порано ги користел Факултетот (Тутун) се реновираа со средства од МОН, УКИМ, АМСМ и донацији, се ревитализираа и се ставија и се овозможи во функција подостоинствена настава за студентите.
  - Наставата за реализација на предметот Спорт и здравје за студентите од УКИМ се рализираат на ФФОСЗ, трошоците се на товар на УКИМ.

ФИНАНСИИ

Според последните податоци односот на буџетски средства и средствата од самофинансирање акпроксимативно е 55% : 45% во полза на буџетските средства, со тенденција на зголемување на делот на сопствени средства.

За да продолжи трендот на зголемување на сопствените средства потребно е: Да се зголеми бројот на запишани студенти на насоката спорт; Да се зголеми бројот на атрактивни студиски програми; Да се зголеми бројот на меѓународни и домашни проекти; Да се продлабочи соработката со спортските Федерации во сегментот на едукација на стручни кадри и др.; Да се воспостави соработка со одредени странски Амбасади каде постојат соодветни фондови за финансирање на одредени проекти во високото образование и др.

Во таа насока, потребно е да се превземат одредени чекори кои ќе одат во насока на изнаоѓање на нови домашни и странски извори на финансирање. Исто така потребна е и поблиска комуникација на Факултетот со Министерството за образование и наука во врска со финансирањето на нашата институција како и со Агенција спорт и млади како природни партнери на Факултетот.

ОПШТЕСТВЕНИ ВРЕДНОСТИ – СПОРТОТ И ФИЗИЧКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Во периодот 2016-2023 горди сме на три историско круцијални промени со општествени вредности ЗА СПОРТОТ И ФИЗИЧКОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

1.Промена на Законот во Основно образование 2019 и вклучување на професор по физичко и здравствено образование од 1-5 одделение, сукцесивно во периодот 2019-2023 година, познато како Тандем настава.

2.Интегрирање на Центарот за физичко образование како Катедра на нашиот Факултет, со што се овозможи во новите Акредитации на другите факултети од УКИМ предметот Спорт и здравје да се интегрира како задолжителен предмет со кредити и оцена.

3.Со новиот објект, Институтот за научна истражувачка работа во спортот (кој се формираше 2014) станува сериозен центар за комплетна и современа антрополошка анализа. Со новите измени во законот за спорт, Факултетот станува носител за развој на научната, истражувачката и стручната мисла во спортот и физичкото образование.

Никогаш да не се заборави спортот односно физичката активност која секојдневно треба да се практикува. Развој и поддршка на Универзитетскиот спорт, училишниот спорт и на детскиот спорт, низ академска призма.

Само лидери и визионери можат да имаат сериозен, одговорен и здрав поглед кон физичката активност која носи здравје и општествено добро за сите.

Историските Научни и Образовни или Општествени вредности можат да се реализираат само со заедништво, почитување, доверба и толеранција помеѓу луѓето. Благодарност до сите, но со посебна благодарност до Колегите од нашиот Факултет, кои ја подржаа и препознаа оваа визија со исклучително Општествена вредност, со посебен акцент на спортот и физичкото образование, а низ призма на здравјето.

ДЕКАН

Проф. д-р Ленче Алексовска Величковска